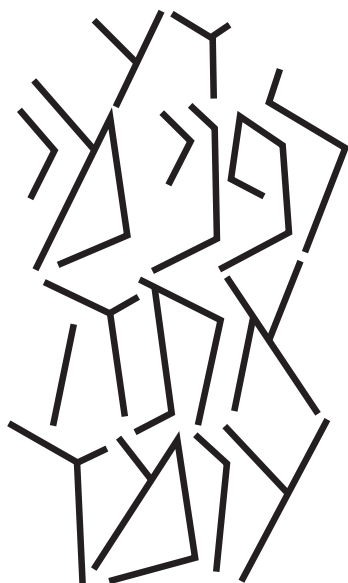

סידור קורן • נוסח אשכנז
מהדורת פומרנץ

סידור קורן

מהדורת פומרנץ

מוגה ומבואר בידי
הרב דוד פוקס

•

הוצאת קורן ירושלים

לעילוי נשמת
אבותינו
אנשי אמת, תפילה וספר

ישכר דוב בן שמואל נטע למשפחת רמר"ז ז"ל

שלום בן יעקב למשפחת פומרנץ ז"ל

הוטי וג"י פומרנץ

סידור קורן
מהדורה רביעית © תשע"ט (2018)
הוצאת קורן ירושלים
ת"ד 4044 ירושלים 9104001
www.korenpub.com

© כל הזכויות שמורות על גופן תנ"ך קורן, 1962. הוצאת קורן ירושלים בע"מ, 2018
© כל הזכויות שמורות על גופן סידור קורן, 1981. הוצאת קורן ירושלים בע"מ, 2018
אין לטכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי
אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר כל חלק שהוא מן החומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר
הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר.

אשכנז, מהדורת שליח ציבור, כריכה קשה, מסת"ב: 978-965-301-222-6
אשכנז, מהדורת בית כנסת, כריכה קשה, מסת"ב: 978-965-301-223-3
אשכנז, מהדורה אישית, כריכה קשה, מסת"ב: 978-965-301-224-0
אשכנז, מהדורה אישית, כריכה קשה 'אפוד רקמת יד', מסת"ב: 978-965-301-852-5
על הכריכה פרטים מעבודת 'אפוד רקמת יד' - עדינה גת
מאוסף זאב ורחל וייס, קליבלנד אוהיו
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכה קשה, מסת"ב: 978-965-301-225-7
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכת עור חום, מסת"ב: 978-965-301-235-6
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכת עור חום, קופסה, מסת"ב: 978-965-301-896-9
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכה גמישה כחולה, מסת"ב: 978-965-301-251-6
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכה גמישה טורקז, מסת"ב: 978-965-301-899-0
אשכנז, מהדורה קטנה, כריכה גמישה כתום, מסת"ב: 978-965-301-902-7
אשכנז, מהדורת כיס, כריכה רכה, מסת"ב: 978-965-301-363-6

Printed in PRC

22Aצא

תוכן

181	קידוש וזמירות לליל שבת	ט	מבוא למהדורה הראשונה
193	שחרית לשבת וליום טוב	יא	הקדמה
195	פסוקי דזמרה	יב	דברי פתיחה
211	נשמת	יד	מדריך למתפלל
216	ברכו		
222	קריאת שמע	1	ימי חול
227	עמידה לשבת	3	השכמת הבוקר
236	סדר קריאת התורה	7	עטיפת טלית
246	תפילה לשלום מדינת ישראל	8	הנחת תפילין
248	ברכת החודש	11	הכנה לתפילה
252	מוסף לשבת	14	ברכות השחר
273	קידוש וזמירות ליום שבת	29	קדיש דרבנן
281	מנחה לשבת וליום טוב	32	קדיש יתום
298	ברכי נפשי	33	פסוקי דזמרה
302	פרקי אבות	45	ברכו
321	סעודה שלישית של שבת	50	קריאת שמע
324	ערבית למוצאי שבת	55	עמידה
349	קידוש לבנה	66	וידוי
354	סדר הבלדה בבית	67	אבינו מלכנו
		70	סדר תחנון
357	חגים ומועדים	76	סדר קריאת התורה
359	סדר נטילת לולב	88	שיר של יום
360	סדר הלל	96	אמירות לאחר התפילה
365	מוסף לראש חודש	100	מנחה לחול
373	ביעור חמץ	119	ערבית לחול
373	עירוב תבשילין	138	סדר ספירת העומר
374	קידוש לליל יום טוב	144	קריאת שמע על המיטה
376	תפילה כשנכנסין לסוכה		
377	אושפיון	149	שבת
378	קידושא רבה ליום טוב	150	עירובין
	עמידה לשחרית,	151	הדלקת נרות
379	מנחה וערבית של יום טוב	153	קבלת שבת
388	סדר הקפות לשמחת תורה	163	ערבית לשבת וליום טוב

531 סדר תפילה ליולדת
532 סדר זבד הבת
534 סדר קידושין ונישואין
536 שבע ברכות
537 וידוי שכיב מרע
538 לוויית המת
542 תפילה בבית האבל
543 אוכרה
547 קריאת התורה
549 לימי שני וחמישי ומנחה של שבת
לראש חודש, לתעניות ציבור,
587 לחנוכה ולפורים
597 לשלוש רגלים
629 חמש מגילות
631 שיר השירים
635 רות
639 איכה
644 קהלת
653 אסתר
663 ספר תהלים
729 מדריך להלכות תפילה
730 הלכות תפילה לימות חול
748 הלכות תפילות שבת
773 הלכות למועדי השנה
812 טבלת ההפסקות המותרות בתפילה
814 על סימון הקמצים, השואים וההטעמה

390 אקדמות
394 סדר הזכרת נשמות
399 תפילת טל
401 תפילת גשם
404 מוסף לשלוש רגלים
416 הושענות
438 התרת נדרים לערב ראש השנה
440 קידוש לליל ראש השנה
441 קידושא רבה לראש השנה
442 סדר תשליך
443 סדר כפרות
444 וידוי למנחה בערב יום הכיפורים
449 חנוכה
451 פורים
453 שחרית ליום הזיכרון
455 יום העצמאות
460 יום חירות ירושלים
461 סליחות
501 ברכות
503 ברכת המזון
514 ברכות המצוות
515 ברכות הנהנין, הראייה והשמיעה
519 סדר חנוכת הבית
520 תפילת הדרך
521 מעגל החיים
523 סדר ברית מילה
529 סדר פדיון הבן

עזרי מעם ה'...

"ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלמדה" (ישעיה כט, יג) – קובל הנביא על ההרגל והשגרה, המטביעים חותמם על חיי האדם, עד כי גם בבואו לעמוד בתפילה לפני הקב"ה הוא בבחינת "בפיו ובשפתיו כבדוני, ולבו רחוק ממני" (ישעיה, שם). וזהו מה שהזהירו חכמינו ז"ל מפניו, באמרם: "וכשאתה מתפלל, אל תעש תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום" (אבות ב, יח); ופירשו המפרשים: "כאדם שיש עליו חובה דבר קבוע, ואומר: אימתי אפרוק מעלי חוב זה" (ר"ע מברטנורה, שם). כי אמנם זה דרכם של דברים הנעשים יום יום: משנעשו לשגרה ולהרגל, הרי הם מאבדים מתוכנם המקורי; השגרה וכוונת הלב אינן הולכות בד בבד.

התפילה שבפינו, הכתובה בסידור – אותן מילים, אותם פסוקים שאנו חוזרים עליהם יום יום, ופעמים אחדות ביום – נהפכת בפינו להרגל ולמלמול שגרתו, "כצפצוף הזורזר", והיא חסרה את הכוונה שבלב ואת ההרגשה החיה "לפני מי אתה עומד".

עובדה מצערת – וטבעית – זו הייתה הדחף לטרוח ולהגיש לציבור המתפללים כלי שיש בו כדי למשוך ולקשור את המתפלל לא אל מילות התפילה בלבד, אלא גם אל תוכנה ואל הכוונה שהייתה לנוכח עיניהם של רבותינו, שטבעו לנו מטבע של התפילה, ושל חכמי הדורות, שקבעו את נוסחאות התפילה. לשם כך שמנו לפנינו את היעד להביא את דברי התפילה לא בלבוש של חולין, היינו בצורה של ספר רגיל, אלא בלבוש קודש, שאף הצורה הגשמית שלו תוכל לשמש כמקור השראה של הגשות כבוד, קדושה ויראה.

לשם כך טבענו תבנית מקורית של האות הנדפסת וצורה מיוחדת להגשת מילות התפילה בהתאמה לתוכן, שורה שורה, ועמוד עמוד. ובשל כך תוכן התפילה נתון לפני המתפלל מבחינה חזותית באופן המונע אותו מן השגרה ומן הקפואה, וגורם ומסיע לו שיתן דעתו ולבו על הכתוב ועל היוצא מן הפה.

אחד הליקויים המכאיבים הפוגמים ביופייה ובזכותה של התפילה הוא הרישול בהגיית תיבותיה. התעלמות מדקדוקן ודיוקן, ולזול – או חוסר ידיעה – בכללי הדגש והרפה, השוא הנע והשוא הנח, ועוד כיוצא באלו, שחכמינו, בעלי המסורה וחכמי הלשון ופוסקי ההלכה ואנשי תורת הקבלה, כל כך הקפידו עליהם והידרו בהם, ובחלקים מסוימים של התפילה (כגון בקריאת שמע ובברכת כהנים) ראו בהם עניין של חובה ממש.

כדי לאפשר למתפלל ולהקל עליו בפרטים אלו – שלא יצטרך להתאמץ

ולהרהר בתפילתו, מה טיבו של הדגש או השוא או הקמץ (אם "קמץ גדול" אם "קמץ קטן") – עשינו בהוצאה של הסידור הזה [חוץ מפרקי המקרא, שצולמו מתוך התנ"ך שבהוצאתנו] הבחנה בצורתם של שני השואים (שוא נע עבה, "שמן" יותר, והוא סימן למתפלל שעליו לבטאו כתנועת סגול חטופה; שוא נח דק וזעיר, והוא סימן ל"אפס תנועה") וכן בצורתם של שני הקמצים ("הקמץ הקטן" רגלו ארוכה). ההידור בהגייתן הברורה של התיבות הוא מהידורי התפילה, ורמז מצאו חכמים לכך בלשון הכתוב "צהר תעשה לתבה" – שתהא מצהירה ומאירה. וראוי לנו שיהא דיבורנו לפני המקום ברוך הוא צח וברור ונאה.

בסידור זה "נוסח אשכנז" הבאנו את התפילה בנוסח שיסודו בראשוני חכמי אשכנז, ובתיקונים שנתקבלו בארץ-ישראל ע"י תלמידיו של הגר"א מווילנא, וכפי שהוא מקובל ונהוג בבתי הכנסת האשכנזיים בארץ-ישראל.

לסייע למתפלל לכוון יפה אל תוכן התפילה ולהביע כראוי את מילות התפילה – זו הייתה מגמתנו: כבוד שמים, כפי שנתכוונו לו רבותינו מסדרי התפילה.

ההוצאה למעשה של כל הנוכר לא הייתה אפשרית בלי עזרתו והדרכתו של ידידי ר' מאיר מדן הי"ו, אשר טרח למטרה זו בדיעותיו המרובות ובבדיקת נוסחאות, כדי שיהא סידור תפילה זה מושלם עד כמה שהיד מגעת.

אסיר תודה אני גם למגיהים המעולים שמואל וקסלר ואברהם פרנקל, שהתגברו על העבודה הקשה הזאת, וכן לאסתר באר, אשר עשתה בחכמת לב את העימוד הקשה של סידור תפילה זה.

ויהי נעם ה' אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

אליהו קורן

הקדמה

בשנת 1962 ר' אליהו קורן, מייסד בית ההוצאה קורן ירושלים, נשא לבו להביא לקהל הרחב את התנ"ך באופן המהודר, המדויק והבהיר ביותר. תנ"ך קורן היה הראשון לאחר חמש מאות שנה שנערך, עוצב, יוצר ונכרך בידי יהודים, וזכה לתהילה חסרת תקדים.

מר קורן החליט להמשיך את מפעלו ולהוציא סידור תפילה מהודר ומוגה בדקדקנות רבה, בעל עימוד נאה ומאיר עיניים ובאות מיוחדת הדומה לאות קורן של התנ"ך. כל זאת כדי לסייע למתפלל לכוון יפה אל תוכן התפילה.

בית ההוצאה היום ממשיך את חונו של מר קורן להידור, לדייק ולבהירות, ומגיש לקהל המתפללים את המהדורה החדשה והמשופרת לסידור התפילה. הסידור עבר התאמות ושיפורים שנדרשו במהלך השנים, בידי רפאל פרימן, ובהנחייתו מיטב המומחים של קורן, ובהם אסתר באר הרב דוד פוקס, הרב חנן בניהו, אפרת גרוס ועוד רבים, נרתמו למלאכה. את הסידור הגיהו ישראל אליצור וחנן אריאל, שאף כתב את המאמר המסביר את שיטת הניקוד בסידור.

במהדורה חדשה זו שלפניכם הגדלנו את הכתב והשלמנו את כל התפילות. הוספנו את חמש המגילות, את ההלכות למועדי ישראל ואת הלכות התפילות לכל ימות השנה. כמו כן שילבנו הנחיות למתפלל, המסייעות לו להבין את הפיוטים ואת מהלך התפילה ולהתאים את עצמו למניין שבו הנוסח שונה מהנוסח שהוא רגיל בו. אני תקווה כי מהדורה חדשה זו תעצים את חוויית התפילה ליהודים בכל מקום שהם.

מאיר מילר, מו"ל
ירושלים, ה'תשע"ו

דברי פתיחה

"אהוב את הבריות, והוי דן את כל האדם לכף זכות - וזהו שאמרה תורה: 'בצדק תשפט עמיתך' (ויקרא יט, טו), ותהי שפל בפני כל יעסוק בתורה התמימה והנקיה והישרה. ואל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת" (ספר חסידים, לא).

תחילה אבקש מקהל הקוראים שידונו אותי לכף זכות. יודע אני כי קיבלתי על עצמי אחריות עצומה מכפי מידותיי. לא בלב קל קיבלתי אותה, אך הריני מחויב כלפי שמיא וכלפי בעלי הוצאת קורן להוציא מתחת ידיי דבר מתוקן כל צורכו. לשם כך נבחר צוות מגיהים מנוסה, שיברר מחדש את נוסח התפילה ואת לשונה. בכל מקום שעלה בו ספק, לא הכרענו מדעתנו אלא השארנו את המצוי בסידורים שר' אליהו קורן הדפיס בחייו, והערנו על הבלטות בשאלות אלה במדריך להלכות התפילה.

מדריך זה מושתת על המדריך שחיבר הרב אלי קלארק נר"ו לסידור קורן בתרגום לאנגלית. המגמה בהנחיות המופיעות בסידור ובמדריך, לא הייתה לפסוק הלכה, אלא לאפשר למתפלל להתמצא בבית הכנסת גם במקומות שבהם סדר התפילה או נוסחה אינו כפי שהוא רגיל בו; ולהציג לפניו את המקורות לאותם מנהגים שראה את אביו נוהג בהם, ושלמד מרבו ומסביבתו, ומעולם לא ידע מה יסודם. השתדלנו להציג את המקורות לכל שיטה, כדי שהמתפלל המעוניין יוכל להרחיב ולעיין. אך מובן שאיני עומד במדרגה הרוממה, המתוארת ב'אמונה ובטחון פ"ג, ל; אין אני מתכחש כלל לאפשרות שישנה הטיה בבחירת המקורות, בסידור העניינים ובהצגתם. על המקומות שבהם ישנה כוון, אני מבקש מחילה מראש מכל מתפלל ומתפלל.

על זאת אני מצר, שלא הבאתי כאן יותר מדבריהם של רבותיי, הרב יהודה עמיטל הכ"מ והרב אהרן ליכטנשטיין שליט"א. איני רואה עצמי ראוי להיות 'בעל שמעות' (ראה רש"י, חגיגה יד ע"א), אך יש בכך גם מענוותנותם של שניהם, שמעולם לא השימו עצמם מורי הלכה לרבים, וגם כאשר פניתי אליהם בשאלות, העדיפו להנחות אותי בדרך האמת ולא להכתיב את דעתם. במקומות שבהם הוצאתי דבר מתוקן, הקורא רשאי להניח ששלהם הוא, אך את השגיאות יש להלין לפתחי.

נעזרו בספרי ליקוטים מבני דורנו, בספריהם של חוקרי המנהגים ובמאמרים רבים הנמצאים במרשתת, אך השתדלנו לבדוק את הדברים כפי שנכתבו במקורם, בספרי הראשונים, המקובלים והפוסקים. רשימת ספרים אלו וביבליוגרפיה של המקורות שהובאו בסידור ובמדריך, תועלה אי"ה לאתר ההוצאה. הדברים המובאים משמו של הרב זקס שליט"א, מקורם בפירושו לסידור קורן המתורגם לאנגלית. אחדים מהדברים המובאים בשם הרי"ד סולובייצ'יק ז"ל, יובאו על מקורותיהם בסידור עם

פירושו, שיראה אור א"ה בקרוב; את רובם שמעתי לראשונה מפי תלמידי הגאון ז"ל שלמדו ושלמדו ביישיבת 'הר עציון', ובראשם מורי הרב ליכטנשטיין שליט"א. אני מודה מקרב לב לידידי הרב חגן בניהו נר"ו, על שעבר על כל מילה שכתבתי והעיר הערות רבות ומחכימות בטוב טעם, על שהצילני משגיאות רבות, ועל העידוד והתמיכה הבלתי-נלאים שהעניק לי. תודה גם לאפרת גרוס תחי' על העריכה הלשונית של הסידור ושל המדריך, ובצדה בקשת מחילה על העבודה הרבה בלוח זמנים לחוץ שהנחתי לפתחה, ולרב יוסף צבי רימון נר"ו על הטבלה להפסקות המותרות בתפילה. תודה לרפאל פרימן יצ"ו ולכל העורכים והמגיחים ועובדי הוצאת קורן בעבר ובהווה. תודה מיוחדת למר מאיר מילר יצ"ו על החוון ועל הנכונות להשקיע בסידור זה, גם כאשר העבודה עליו התארכה יותר מהמשוער. ותודה לכל בני משפחתי, שבזכותם יכולתי להתפנות ראשי ורובי למלאכה.

בימים אלה, שבהם תלמידי חכמים רבים ומוכשרים אינם מוצאים כדי מחייתם – מקצתם כורעים תחת נטל של עבודות דחק, ורבים עוזבים את עולם התורה ומוצאים את פרנסתם בתחומים אחרים – אני עומד משתאה לנוכח חסדו של הקב"ה, שזיכה אותי לעסוק בתורה בהרווחה ובכבוד. משתאה, וחרד; כמדומני שחז"א מצא אוכל עולמי בחיי. על כן אודה מקרב לב לכל מי שישתמש בסידור זה, יתפלל בו ויעיין; ויהי' שמעט מזכויות המתפללים יגיעו גם אליי. במיוחד אודה לכל מי שיעיר על שגיאה שנפלה בו.

"אחינו בית ישראל! על זה נאה לבכות, על זה נאה להתאבל... על זה נאמר (מיכה ז, ב): 'אבד חסיד מן הארץ'" (אבל רבתי פ"ג מ"ג). בין הגהה למסירה אבד מן העולם הרב יהודה עמיטל הכ"מ. אף שאין אני ראוי להיקרא תלמידו, התאמצתי להביא לידי ביטוי בדברים שכתבתי, שלושה עניינים שהוא ביטא בחייו להלכה ולמעשה: החיבה והעניין שהוא גילה בעולמו הרוחני של כל יהודי; אהבתו ודאגתו לאדם הפשוט, המבקש לעבוד את ה' ואין בידו הכלים המתאימים; ויותר מכל, התפילה – בכל רגע בחייו עמד לפני הקב"ה בכנות ובענווה אך גם בחדווה על הזכות לשפוך את לבו לפני בורא העולמות: "היש שמחה גדולה מזו? מישהו שומע, מוכן להקשיב" (והארץ נתן לבני אדם, עמ' 90).

מישהו מוכן להקשיב! האם יש לנו מה לומר? הוצאת קורן עשתה כמיטב יכולתה לשפר ולשכלל את הכלי שבו מוגשת התפילה, אך התוכן תלוי אך ורק ביחיד המתפלל.

דוד פוקס

ירושלים, מנחם-דב ה'תש"ע

מדריך למתפלל

מהדורה חדשה זו של סידור קורן ממשיכה את המסורת של קורן ומגישה למתפלל סידור שעיצובן המיוחד של מילות התפילה בו מקל על המתפלל ומעצים את חוויית התפילה שלו. אחד המאפיינים הייחודיים בסידור הוא שבירת המשפטים לפי העניין במקום השימוש בפסקה כגוש אחד, זאת כדי לסייע למתפלל להפסיק במקומות הנכונים.

עזרי הגיה

- רוב המילים בעברית מוטעמות בהטעמת מלרע, כלומר טעמן נמצא בהברה האחרונה במילה. במילים המוטעמות בהטעמת מלעיל, כלומר שטעמן נמצא בהברה שלפני האחרונה, מופיע מתג, קו אנכי קצר, מתחת לאותה הברה כדי לעזור לקורא להגות את המילה כראוי, למשל, מִלְךְ. בקריאת שמע ובקריאת התורה מתג כזה אינו מופיע, מכיוון שכבר מופיעים בהן טעמי המקרא.
- הבהלנו בין הקמץ הרגיל (הנהגה a) לקמץ הקטן (הנהגה o) באמצעות סימן גדול לקמץ הקטן, למשל, חֶקְמָה. באותו אופן הבהלנו בין השווא הנע (שווא הנהגה כתנועה חטופה, כיום כסגול) לשווא הנח (הנהגה כעיצור), וסימנו את השווא הנע בסימן בולט יותר, למשל, נִפְיֶשֶׁךְ.
- לפי המסורת של הוצאת קורן, הפתח הגנוב מופיע לימין האות ולא באמצעה, להורות שהתנועה נהגית לפני העיצור ולא אחריה, למשל, המילה פִּתְחַּ נהגית כמו פִּתְאָח.

חץ קטן בצבע שחור (◀) מורה לשליח הציבור היכן עליו להתחיל לקרוא בקול רם. מכל מקום זוהי הצעה בלבד, ואם מנהג המקום שונה, שליח הציבור ינהג לפי מנהג המקום.

בתוך הסידור מופיעות הנחיות תמציתיות למתפלל. הלכות והסברים מפורטים נמצאים במדריך להלכות תפילה בסוף הסידור.

ישנם שני סוגי אותיות בנוסח התפילה: באחד משתמשים לתנ"ך בלבד ובאחר לסידור. חלקים מן הסידור שבהם מופיעים פרקים שלמים מן התנ"ך, כמו פסוקי דזמרה, נדפסו באות התנ"ך. לעומת זאת פסוקים מהתנ"ך המצוטטים בתוך חלקי תפילה, נדפסו באות הסידור כדי לשמור על מראה אחיד. בנוסף על כך כל הפסוקים מן התנ"ך מסתיימים בנקודתיים (:). לציון סוף פסוק להבדיל מהנקודתיים הרגילות (:). אנחנו מקווים שחידושים אלה יהפכו את התפילה לחוויה מעמיקה יותר ומרוממת יותר.

רפאל פרימן, עורך ראשי
ירושלים היתש"ע

ימי חול

- 3 השכמת הבוקר
- 14 שחרית
- 100 מנחה
- 119 ערבית
- 138 ספירת העומר
- 144 קריאת שמע על המיטה

שחרית

”ה' בְּקֹר תִשְׁמַע קוֹלִי, בְּקֹר אֶעֱרֹךְ לִךְ וְאֶצְפֶּה” (תהלים ה, ד).

השכמת הבוקר

”יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו” (שׁוׁע א, א).
מיד כשמתעורר אדם משנתו, עוד בטרם נוטל את ידיו,
כשעדיין אינו יכול לברך או לומר פסוקים, אומר:

**מוֹדָה/ נְשִׁים אוֹמְרוֹת: מוֹדָה/ אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם
שֶׁהַחַזְרוֹת בֵּי נִשְׁמָתִי בְּחַמְלָה
רַבָּה אֲמוֹנָתְךָ.**

אחרי שנטל את ידיו (ראה הלכה 2-7), מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם.**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחַכְמָה
וּבְרָא בּוֹ נְקֻבִים וְנְקֻבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים.
גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדְךָ
שֶׁאִם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם
אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וּלְעִמּוֹד לְפָנֶיךָ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר וּמַפְּלִיא לַעֲשׂוֹת.**

הגמרא בברכות ס ע"ב מזכירה ברכה זו שצריך לאומרה מיד כשמתעורר. הגאונים תיקנו לאומרה אחרי ברכת 'אשר יצר', כיוון שאינה פותחת ב'ברוך אתה ה' (רב נטרונאי גאון).

אֱלֹהֵי

נִשְׁמָה שְׁנַתַּת בִּי טְהוֹרָה הִיא.

אֶתְּהָ בְּרֵאתְהָ, אֶתְּהָ יִצְרַתְהָ, אֶתְּהָ נִפְחַתְהָ בִּי

וְאֶתְּהָ מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי

וְאֶתְּהָ עֲתִיד לְטֹלָה מִמֶּנִּי

וְלֹהֲחַזְרָה בִּי לְעֲתִיד לָבוֹא.

כָּל זְמַן שֶׁהִנְשַׁמָּה בְּקִרְבִּי, מוֹדָה/ נשים אומרות: מוֹדָה/ אֲנִי לְפָנֶיךָ

יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי

רְבוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְּחַזֵּר נְשָׁמוֹת לְפָגְרִים מֵתִים.

לבישת ציצית

לפני שלוש טלית קטן, מברך 'על מצות ציצית'.

ואם תכף יתעטף בטלית, לא יברך – ראה הלכה 14.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו

וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת צִיצִית.

אחרי שלוש, אומר:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי

שְׁתֵּהא חֲשׁוּבָה מִצְוֹת צִיצִית לְפָנֶיךָ

כְּאֵלוֹ קִימַתִּיהָ בְּכָל פְּרִטְיָהּ וְדִקְדוּקִיהָ וְכוֹנְנוֹתֶיהָ

וְתִרְיָג מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּהּ

אֲמֵן סְלָה.

ברכות התורה

”ברכת התורה צריך להוהר בה מאד” (שׁוׁע מו, א). ראה הלכה 9.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וְצִוָּנוּ לְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תוֹרָה.
 וְהַעֲרַב נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ
 בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ (וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ)
 וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 פְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְחָה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 הַמְלַמֵּד תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
 נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

במדבר ו

יְבָרְכֶךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶכָּ:
 יֵאָדָר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְּךָ:
 יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

אלו דברים שאין להם שעור משנה פאה
א,א
 הפאה והפבורים והראיון
 וגמילות חסדים
 ותלמוד תורה.

אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה שבת קכו
 והקרן קיימת לו לעולם הבא
 ואלו הן

כבוד אב ואם
 וגמילות חסדים
 והשפמת בית המדרש שחרית וערבית
 והכנסת אורחים
 ובקור חולים
 והכנסת פלה
 ולוית המת
 ועיון תפלה
 והבאת שלום בין אדם לחברו
 ותלמוד תורה כנגד כלם.

עטיפת טלית

לפני עטיפה בטלית גדול נוהגים לומר:

תהלים קד: **בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת־יְהוָה, יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֹלַת מְאֹד, הוֹד וְהַדָּר לְבָשֶׁת: עֲטֵה-אֹזֶר בְּשַׁלְמָה, נוֹטָה שָׁמַיִם בְּיַרְיעָה:**

יש אומרים:

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָה בְּדַחֲלֵינוּ וּרְחִימוּ, לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הַרְיֵנוּ מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית. כֵּן תִּתְעַטֵּף נִשְׁמַתִּי וּרְמ"ח אַבְרֵי וּשְׁס"ה גִּידֵי בְּאֹזֶר הַצִּיצִית הָעוֹלָה תְּרִי"ג. וְכֵשֶׁם שְׂאֵנִי מִתְכַּסֶּה בְּטִלְיֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֵּךְ אֶזְכֶּה לְחִלּוּקָא דְרַבְּנָן וּלְטִלְיֹת נָאֵה לְעוֹלָם הַבָּא בְּגַן עֵדֶן. וְעַל יְדֵי מִצְוַת צִיצִית תִּנְצַל נַפְשֵׁי רוּחִי וְנִשְׁמַתִּי וְתַפְלִתִּי מִן הַחֲצִיצוֹנִים. וְהַטִּלְיֹת תִּפְרֹשׁ כְּנִפְיָה עֲלֵיהֶם וְתַצִּילֵם, כְּנִשְׂרׁ יַעִיר קִנּוּ עַל-גּוֹזְלֵיוּ יִרְחֹף: דברים לב וְתֵהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת צִיצִית לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּאֵלוּ קִימְתִּיָּהּ בְּכָל פְּרֻטְיָהּ וְדִקְדוּקֶיהָ וְכוֹנְנוֹתֶיהָ וְתְרִי"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיוֹת בָּהּ, אֲמֵן סְלָה.

עומד ומברך (ראה הלכה 16-17):

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית.**

נוהגים להתעטף בטלית אחר הברכה.

מתעטף ואומר (סידור השלי"ה):

תהלים לו: **מִה־יֶקֶר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים, וּבִנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחְסִינּוּ:
יְרוּיֵן מִדְּשָׁן בֵּיתְךָ, וְנַחַל עֲדֻנְיֶךָ תִּשְׁקֶם:
כִּי-עֲמַךְ מְקוֹר חַיִּים, בְּאֹזֶרְךָ נִרְאָה-אֹזֶר:
מִשֶּׁךְ חֲסִדְךָ לִידְעֶיךָ, וְצִדְקַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל:**

הנחת תפילין

לפני הנחת תפילין יש אומרים:

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְיַנְתָּה בְּדַחֲלֵו וְרַחֲמֵו, לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה
בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כּל יִשְׂרָאֵל.

הַנְּנִי מְכוּן בְּהַנְחַת תְּפִלִּין לְקִים מְצוֹת בּוֹרְאִי, שְׂצוּנֵו לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, כְּכַתּוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ, וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ; וְהָן אַרְבַּע פְּרָשׁוֹת אֵלּוּ, שָׁמַע,
וְהָיָה אִם שָׁמַע, קִדְשׁ לִי, וְהָיָה כִּי יִבְאַךְ, שִׁישׁ בְּהֵם יַחְדוֹ וְאַחֲדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
בְּעוֹלָם, וְשִׁנּוּכּוֹר נַפְסִים וּנְפִלְאוֹת שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאֵו אֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְאֲשֶׁר
לֹא הִכָּח וְהִמְמַשְׁלָה בְּעֵלְיוֹנִים וּבַתְּחַתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בְּהֵם כְּרָצוֹנוֹ. וְצוּנֵו לְהַנִּיחַ עַל
הַיָּד לְזִכְרוֹן זְרוּעַ הַנְּטוּיָה, וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב, לְשַׁעֲבֵד בְּזֶה תְּאוֹת וּמַחְשָׁבוֹת לִבְנוֹ
לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַל הָרֵאשׁ נֶגֶד הַפִּמּוֹת, שֶׁהַנְּשִׁמָּה שְׁבַמְחֵי עִם שְׂאָר חוּשֵׁי
וּכְחוּתֵי כָלָם יִהְיוּ מְשַׁעֲבָדִים לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּמְשַׁפֵּעַ מְצוֹת תְּפִלִּין יִתְמַשְׁךְ
עָלֵי לְהִיּוֹת לִי חַיִּים אַרוּכִים וְשֹׁפֵעַ קִדְשׁ וּמַחְשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת בְּלִי הִרְהוּר חֲטָא
וְעוֹן כָּלָל, וְשׁוֹלָא יַפְתָּנוּ וְלֹא יִתְגַּרָה בְּנוּ יִצְרַח הָרַע, וְיַנְיַחְנוּ לְעַבֵּד אֶת יְהוָה כְּאֲשֶׁר
עִם לְבַבְנוּ.

וְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מְצוֹת הַנְּחַת
תְּפִלִּין לְפָנֶי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּאֵלּוּ קִימַתִּיָּה בְּכָל פְּרִטְיָה וּדְקוּקִיָּה וּכְנוּתִיָּה
וְתִרְיָג מְצוֹת הַתְּלוּיּוֹת בָּהּ, אָמֵן סְלָה.

עומד, מניח תפילין של יד על השריר העליון של הזרוע השמאלית
(איטר מניחן על זרועו הימנית, ראה הלכה 22) ומברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנֵו לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין.**

מהדק את הרצועה, כורך אותה שבע פעמים סביב זרועו, ומיד מניח תפילין של ראש.
מקום תפילין של ראש הוא מעל עיקרי השערות שבמרכז המצח.
מניח ומברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנֵו עַל מְצוֹת תְּפִלִּין.**

מהדק את הרצועה ואומר:

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

יש אומרים: ומחכמתך אל עליון תאציל עלי, ומבינתך תבינני, ובחסדך תגדיל עלי, ובגבורתך תצמיח אויבי וקמי. ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה, להשפיע טובך לבריותיך. פותח את ידך ומשביע לכל-חי רצון:

תהלים
קמה

כורך ברצועה של יד שלוש כריכות סביב האצבע האמצעית ואומר:

הושע ב

וארשתיך לי לעולם
וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים:
וארשתיך לי באמונה, וידעת את-יהוה:

לאחר הנחת התפילין נוהגים לומר שתי פרשות אלה, שנוכרת בהן מצוות הנחת תפילין:

שמות יג

וידבר יהוה אל-משה לאמר: קדש-לי כל-בכור, פטר בל-רחם בבני ישראל, באדם ובבהמה, לי הוא: ויאמר משה אל-ה'עם, זכור את-היום הזה, אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים, כי בחזק יד הוציא יהוה אתכם מזה, ולא יאכל חמץ: היום אתם יצאים, בחדש האביב: והיה כי-יבאך יהוה אל-ארץ הפנעני והחתני והאמרי והחוי והיבסי, אשר נשבע לאבותיך לתת לך, ארץ זבת חלב ודבש, ועבדת את-העבדה הזאת בחדש הזה: שבעת ימים תאכל מצת, וביום השביעי חג ליהוה: מצות יאכל את שבעת הימים, ולא-יראה לך חמץ ולא-יראה לך שאור, בכל-גבלך: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים: והיה לך לאות על-ידך ולזכרון בין עיניך, למען תהיה תורת יהוה בפניך, כי ביד חזקה הוצאתך יהוה ממצרים: ושמרת את-החקה הזאת למועדה, מימים ימימה: והיה כי-יבאך יהוה אל-ארץ הפנעני כאשר נשבע לך ולאבותיך, ונתנה לך: והעברת כל-פטר-רחם ליהוה, וכל-פטר שגר

בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְכָּרִים, לִיהוּה: וְכָל־פֶּטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה
בְּשָׂה, וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפָתוֹ, וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִגְדֵי תִפְדֶּה:
וְהָיָה כִּי־שִׂאֲלֶךָ בְּנֶךְ מִחֹר, לֵאמֹר מַה־זֹּאת, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו,
בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה
פְּרַעֲה לְשַׁלְּחָנוּ, וַיַּהַרְגַּ יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבְּכֹר
אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה, עַל־כֵּן אָנֹכִי זֹבַח לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם
הַזְכָּרִים, וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יְדְכָה וּלְטוֹטָפֹת
בֵּין עֵינֶיךָ, כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם:

הכנה לתפילה

”כנס שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל (שׁוׁע ז, ב).
כאשר נכנס לבית הכנסת אומר:

במדבר כד

מֵה־טָבוֹ

תהלים ה

אֱלֹהֶיךָ יַעֲקֹב, מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל:
וְאֲנִי בְּרַב חֶסֶדְךָ אָבוֹא בֵּיתְךָ
אֲשֶׁת־חַוָּה אֱלֹהֵי־כָל־קִדְשְׁךָ
בִּירְאֶתְךָ:

תהלים כו

יְהוָה אֲהַבְתִּי מֵעוֹן בֵּיתְךָ
וּמְקוֹם מִשְׁפַּן כְּבוֹדְךָ:

וְאֲנִי אֲשֶׁת־חַוָּה

וְאֶכְרַע

אֶבְרַכָּה לְפָנֶי יְהוָה עֹשֵׂי.

תהלים סט

וְאֲנִי תַפְלְתִי־לְךָ יְהוָה

עַתָּה רְצוֹן

אֱלֹהִים בְּרַב־חֶסֶדְךָ

עֲנֵנִי בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ:

”להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות” (תהלים צב, ג).
 פיוט עתיק זה מיוחס לר' שלמה אבן גבירול (ויש המקדמים את זמנו לתקופת הגאונים).
 רבים נוהגים לאומרו פעמיים ביום: לפני תפילת שחרית ובקריאת שמע שעל המיטה.

אֲדוֹן עוֹלָם

אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּטָרִם כָּל־יְצִיר נִבְרָא.
 לַעֲת נַעֲשֶׂה בְּחַפְצוֹ כֹּל אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא.
 וְאַחֲרֵי כְּבִלּוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא.
 וְהוּא הָיָה וְהוּא הוּוֹה וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאָרָה.
 וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנַי לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה.
 בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלִית וְלוֹ הָעֵז וְהַמְשָׁרָה.
 וְהוּא אֵלִי וְחֵי גּוֹאֲלִי וְצוֹר חֲבֵלִי בְּעֵת צָרָה.
 וְהוּא נְסִי וּמְנוֹס לִי מִנֶּת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא.
 בְּיָדּוֹ אֶפְקִיד רוּחִי בְּעֵת אִישׁוֹן וְאַעֲרָה.
 וְעַם רוּחִי גּוֹיֹתַי יִהוּה לִי וְלֹא אִירָא.

יגדל' מיוסד על שלושה עשר עיקרי האמונה שמנה הרמב"ם.

יגדל

אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח, נִמְצָא וְאִין יַעַת אֶל מְצִיאֹתוֹ.
אֶחָד וְאִין יַחִיד בְּיַחֲדוֹ, נַעְלָם וְגַם אִין סוּף לְאַחַדוֹתוֹ.
אִין לוֹ דְמוּת הַגּוֹף וְאִינוּ גוֹף, לֹא נַעֲרַךְ אֵלָיו קְדוּשָׁתוֹ.
קְדֻמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא, רֵאשׁוֹן וְאִין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ.
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם, וְכָל נוֹצֵר יוֹרֵה גְדֻלָּתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ.
שִׁפְעַע נְבוֹאָתוֹ נִתְּנוּ אֶל-אֲנָשֵׁי סְגָלָתוֹ וְתַפְאָרְתוֹ.
לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד נְבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוֹנָתוֹ.
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל עַל יַד נְבִיאָו נֶאֱמַן בֵּיתוֹ.
לֹא יַחְלִיף הָאֵל וְלֹא יִמִּיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ.
צוּפָה וְיוֹדֵעַ סִתְּרֵינוּ, מַבִּיט לְסוּף דָּבָר בְּקִדְמָתוֹ.
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמַפְעֵלוֹ, נוֹתֵן לְרֹשָׁע רָע כְּרֹשָׁעָתוֹ.
יִשְׁלַח לְקֶץ יַמִּין מְשִׁיחֵנוּ לְפָדוֹת מַחְבֵּי קֶץ יִשׁוּעָתוֹ.
מֵתִים יַחֲיֶה אֵל בְּרַב חֶסְדּוֹ, בְּרוּךְ עַדִּי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ.

ברכות השחר

ברכות השחר נתקנו כדי שהאדם יאמרו במקביל למעשיו הראשונים כשמתעורר בבוקר (ברכות ס ע"ב). אך כבר בימי הראשונים נהגו שהציבור כולו אומרו יחד בבית הכנסת (פתיחה לסידור רב עמרם גאון).
 בבתי כנסת רבים שליוח הציבור מתחיל כאן. ויש מקומות שנהגים לשלוח הציבור מתחיל בברייתא דרבי ישמעאל (עמ' 28) או במזמור שלפני פסוקי דזמרה (עמ' 31).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 אֲשֶׁר נָתַן לִשְׁבוּי בֵּינָה
 לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 שְׁלֹא עָשִׂנִי גוֹי.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 שְׁלֹא עָשִׂנִי עֶבֶד.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 גְּבָרִים: שְׁלֹא עָשִׂנִי אִשָּׁה. / נָשִׁים: שְׁעָשִׂנִי בְּרִצּוֹנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 פּוֹקֵחַ עֲוֹרִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 מַתִּיר אֲסוּרִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 זֹקֵף בְּפוֹפִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרָתִי.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 הַמְכִּין מִצְעָדֵי גִבּוֹר.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוֹרָה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתַפְאָרָה.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
 הַנּוֹתֵן לַיַּעַף כֹּחַ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּעֲבִיר שָׁנָה מֵעֵינֵי
 וְתַנּוּמָה מֵעַפְעָפִי. וְיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּרַגְּלֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ, וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְאֵל תְּבִיאֵנוּ
 לֹא לַיָּדֵי חַטָּא, וְלֹא לַיָּדֵי עֲבָרָה וְעוֹן, וְלֹא לַיָּדֵי נַסְיוֹן וְלֹא
 לַיָּדֵי בְּזִיווֹן, וְאֵל תִּשְׁלַט בְּנוֹ יֵצֵר הָרַע, וְהִרְחִיקֵנוּ מֵאֲדָם רָע
 וּמִחֵבֵר רָע, וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֵר הַטּוֹב וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְכַף אֶת יִצְרָנוּ
 לְהַשְׁתַּעֲבֹד לָךְ, וְתַנְּנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לַחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים,
 בְּעֵינֶיךָ, וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ, וְתַגְּמַלְנוּ חֲסָדִים טוֹבִים. בְּרוּךְ אַתָּה
 יְהוָה, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתִּצְלִלְנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם
 מֵעֲזֵי פָנִים וּמֵעֲזוֹת פָּנִים, מֵאֲדָם רָע, וּמִחֵבֵר רָע, וּמִשָּׂכֵן רָע, וּמִפְּגַע רָע,
 וּמִשְׁטָן הַמְּשַׁחֵת, מִדֵּין קָשָׁה, וּמִבְּעַל דֵּין קָשָׁה בֵּין שְׂהוּא בֶן בְּרִית וּבֵין
 שְׂאִינוּ בֶן בְּרִית.

ברכות טו:

פרשת העקדה

עקדת יצחק הייתה הניסיון העיקרי שעמדו בו אבותינו.

רבים נוהגים לקרוא בכל בוקר את פרשת העקדה

כדי לזכור את מסירות הנפש של האבות ולהוכיר את זכותם.

לפני פרשה זו ואחריה נוהגים לומר תחינה המבוססת על ברכת 'זכרונות' בתפילת מוסף לראש השנה. ולדעת רוב הפוסקים, אין אומרים אותה בשבת וביום טוב.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זְכַרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ, וּפְקַדְנוּ בְּפִקְדוֹת יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים מִשְׁמֵי שָׁמַיִם קָדְמָי, וְזָכַר לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, אֶהְבֵּת הַקְּדוּמִים אֲבֹרָהֶם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׂבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לְאֲבֹרָהֶם אֲבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, וְאֶת הָעֵקֶדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גְּבֵי
הַמִּזְבֵּחַ, כְּפִתּוּב בַּתּוֹרָתְךָ:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אֲבֹרָהֶם, וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲבֹרָהֶם, וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ
אֲשֶׁר־אֶהְבֵּת, אֶת־יִצְחָק, וְלַךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה, וְהַעֲלֵהוּ
שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: וַיִּשְׁכֵּם אֲבֹרָהֶם
בַּבֶּקֶר, וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמוּרוֹ, וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אֹתוֹ וְאֶת יִצְחָק
בְּנוֹ, וַיִּבְקַע עֵצִי עֹלָה, וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ
הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אֲבֹרָהֶם אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־
הַמָּקוֹם מֵרַחֵק: וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהֶם אֶל־נְעָרָיו, שְׂבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־
הַחֲמוּד, וְאֲנִי וְהַנְּעָר נִלְכֶה עַד־כֹּה, וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹבָה אֵלֵיכֶם:
וַיִּקַּח אֲבֹרָהֶם אֶת־עֵצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּקַּח בִּידוֹ
אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמֶּאֱכֹלֶת, וַיֵּלֶכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק
אֶל־אֲבֹרָהֶם אָבִיו, וַיֹּאמֶר אָבִי, וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְּנִי, וַיֹּאמֶר, הִנֵּה
הָאֵשׁ וְהָעֵצִים, וְאִיִּה הִשָּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהֶם, אֱלֹהִים
יֵרָאֵה־לוֹ הִשָּׂה לְעֹלָה, בְּנִי, וַיֵּלֶכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־

בראשית כב

הַמְקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְלוּ הָאֱלֹהִים, וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־
הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים, וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּשֶׂם אֹתוֹ
עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יְדוֹ, וַיִּקַּח
אֶת־הַמֵּאֲכָלֹת, לְשַׁחֵט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךְ יְהוּדָה
מִן־הַשָּׁמַיִם, וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר הִנְנִי: וַיֹּאמֶר אֵל־
תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנֶּעֱר, וְאֵל־תַּעֲשֵׂ לּוֹ מְאוּמָה, כִּי עֲתָה יִדְעֵתִי
כִּי־יֵרָא אֱלֹהִים אֶתְּהָ, וְלֹא חֲשַׁכֶּת אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:
וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו, וַיֵּרָא וְהִנֵּה־אֵיל, אַחַר נֶאֱחָז בְּסַבֵּךְ
בְּקִרְנָיו, וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַחַת
בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמְּקוֹם הַהוּא יְהוּדָה יֵרָאָה, אֲשֶׁר
יֹאמֶר הַיּוֹם בְּהָר יְהוּדָה יֵרָאָה: וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ יְהוּדָה אֶל־אַבְרָהָם
שְׁנֵית מִן־הַשָּׁמַיִם: וַיֹּאמֶר, כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה, כִּי יַעַן אֲשֶׁר
עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה, וְלֹא חֲשַׁכֶּת אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ: כִּי־
כִּרְךָ אַבְרָכְךָ, וְהִרְבֵּה אֲרַבֶּה אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, וְכָחוּל
אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם, וַיִּרְשׂ זֶרְעֶךָ אֶת שְׂעַר אֲבִיּוֹ: וְהִתְבָּרְכוּ
בְּזֶרְעֶךָ כָּל־גּוֹי הָאָרֶץ, עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַעַתָּ בְּקוֹלִי: וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם
אֶל־נַעֲרָיו, וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדוֹ אֶל־בְּאֵר שֶׁבַע, וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם
בְּבְאֵר שֶׁבַע:

רבּונו של עולם, כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אֲבִינוֹ אֶת רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ
בְּלִבֵּב שָׁלֵם, בְּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כְּעֶסֶךָ מֵעֲלֵינוּ וַיִּגְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מְדוּתֶיךָ.
וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הַרְחִמִים, וּבְטוֹבְךָ הַגָּדוֹל
יֵשׁוּב חֲרוֹן אַפֶּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעֲרִיךְ וּמֵאֲרִצֶּךָ וּמִנְחַלְתֶּךָ. וְקִיַּם לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, כְּאָמרוֹ: וּזְכַרְתִּי
אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֶף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק, וְאֶף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אָפוּר,
וְהָאָרֶץ אֲזַכֵּר:

ויקרא טו

קבלת עול מלכות שמים

תפילה לאומית, הפותחת בחולשת ההווה, ממשיכה בקריאת שמע ומסוימת בתפילה לגאולה ובהכרה כלל עולמית במלכות ה' (רש"ר הירש). תפילה זו נזכרה כבר ב'תנא דבי אליהו יט, ו. ככל הנראה נקבעה בתקופת הרדיפות, כאשר היה אסור לקרוא קריאת שמע בציבור (ספר הפרדס, 'שיבולי הלקט').

לְעוֹלָם יְהִי אֲדָם יָרָא שָׁמַיִם בְּסִתְרָ וּבְגָלוֹי
וּמוֹדָה עַל הָאֱמֶת, וְדוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבּוֹ
וַיִּשְׁבֹּם וַיֹּאמֶר

רְבוֹן כָּל הָעוֹלָמִים
לֹא עַל-צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מְפִילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ
כִּי עַל-רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים:

דניאל ט

מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ, מָה חֲסִדְנוּ, מָה צְדָקוֹתֵינוּ
מָה יְשׁוּעָתֵנוּ, מָה כְּחֵנוּ, מָה גְבוּרָתֵנוּ
מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הֲלֹא כָל הַגְּבוּרִים כָּאֵין לְפָנֶיךָ, וְאֲנִשֵּׁי הַשָּׁמַיִם כֹּלָּא הֵיוּ
וַחֲכָמִים כְּבָלֵי מַדְעָ, וְנְבוֹנִים כְּבָלֵי הַשֶּׁבֶל
כִּי רַב מַעֲשֵׂיהֶם תְּהוּ, וַיְמִי חֵיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ
וּמוֹתָר הָאָדָם מִן-הַבְּהֵמָה אֵין
כִּי הֶבֶל הֶבֶל:

קהלת ג

אָבֵל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ
בְּנֵי אַבְרָהָם אַהֲבָךָ שְׁנֵשְׁבַעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה
זָרַע יִצְחָק יַחֲידוֹ שְׁנַעֲקֵד עַל גְּבֵי הַמַּזְבֵּחַ
עֲדַת יַעֲקֹב בְּנֵךְ בְּכוֹרְךָ
שְׁמֵאֲהַבְתָּךְ שְׁאֲהַבְתָּ אוֹתוֹ, וּמִשְׁמַחְתָּךְ שִׁשְׁמַחְתָּ בּוֹ
קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁרוּן.

לְפִיכֶן אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים
 לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבַּחְךָ וּלְפָאֵרְךָ
 וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וּלְתַתּוּ שְׁבַח וְהוֹדִיָּה לְשִׁמְךָ.
 אֲשֶׁרֵינוּ, מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ
 וּמֵה נְעִים גִּזְרֵינוּ, וּמֵה יָפָה יִרְשָׁתֵנוּ.

אֲשֶׁרֵינוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ מְשֻׁבְּמִים וּמְעִרְבִים עָרֵב וּבִקֵּר
 וְאוֹמְרִים פְּעַמִּים בְּכָל יוֹם

דברים 10

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:

בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

יש הקוראים כאן את הפרשה הראשונה בקריאת שמע (מהרש"ל),
 והמנהג הנפוץ הוא להמשיך אֲתָהּ הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם.

אם חושש שיעבור זמן קריאת שמע, קורא את כל שלוש הפרשות (עמ' 50). ראה הלכה 40.

וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל־לִבְּךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם, עַל־לִבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְךָ, וְדַבַּרְתָּ
 בָּם, בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ, וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
 עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

אֲתָהּ הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם

אֲתָהּ הוּא מְשֻׁנְבָּרָא הָעוֹלָם.

אֲתָהּ הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה

וְאֲתָהּ הוּא לְעוֹלָם הַבָּא.

קַדֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ עַל מְקוֹדֵשֵׁי שְׁמֶךָ

וְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמְךָ

וּבִישׁוּעַתְךָ תְּרוּם וְתִגְבִּיָּה קַרְנֵנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ בְּרַבִּים.

אֶתְּהָ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ
וּבְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים.
אָמֵת, אֶתְּהָ הוּא רֵאשׁוֹן
וְאֶתְּהָ הוּא אַחֲרוֹן
וּמִבְּלָעֲדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים.
קִבַּץ קוֹיֶיךָ מֵאַרְבַּע בְּנֵפוֹת הָאָרֶץ.
יִכְרֹו וַיֵּדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם
כִּי אֶתְּהָ הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְךָ לְכֹל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ
מַלְכִים בִּיט
אֶתְּהָ עֲשִׂיתָ אֶתְּהָ שָׁמַיִם וְאֶתְּהָ אָרֶץ:
אֶתְּהָ הָיִים וְאֶתְּהָ כָּל־אֲשֶׁר־בָּם: שְׁמוֹת כ
וּמִי בְּכֹל מַעֲשֵׂי יְדֶיךָ בְּעֲלִיוֹנִים אוּ בַתְּחַתּוֹנִים
שִׂיאֵמֶר לְךָ מָה תַעֲשֶׂה.

אָבִינוּ שְׁבַשְׁמַיִם
עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד
בַּעֲבוּר שְׁמֶיךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עֲלֵינוּ
וְקִיָּם לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מָה שְׁפָתוֹב:
בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְּכֶם, וּבָעֵת קִבַּצִּי אֶתְּכֶם,
כִּי־אֵתָּן אֶתְּכֶם לְשֵׁם וּלְתִהְלֶה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ,
בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוֹתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם, אָמֵר יְהוָה:

צפניה ג